

Οι κυρώσεις Τραμπ και ο "γερμανικός τρόπος" έναντι του Ερντογάν

22/Αυγ/2018 18:00

Της **Judy Dempsey**

Οικυρώσεις της κυβέρνησης του προέδρου των ΗΠΑ Ντόναλντ Τραμπ κατά της Τουρκίας πιθανόν να αποδειχθούν καταλύτης για τη σχέση της Άγκυρας με την Ευρώπη.

Ηδιπλωματία δεν είναι από τα δυνατά σημεία του Αμερικανού προέδρου. Περισσότερο συνηθίζει να χρησιμοποιεί τις κυρώσεις, θεωρώντας ότι έτσι μπορεί να επηρεάσει πιο αποτελεσματικά τη συμπεριφορά ξένων ομολόγων του.

ΟΤραμπ επέβαλε νέες κυρώσεις στο Ιράν μετά την αποχώρηση της Ουάσινγκτον από την "πυρηνική" συμφωνία με την Τεχεράνη, την οποία είχαν συνάψει από κοινού η απελθούσα αμερικανική κυβέρνηση Ομπάμα και οι Ευρωπαίοι. Επέβαλε νέες κυρώσεις στη Ρωσία, ενώ παραπέρα υπάρχουν και οι δασμολογικές "κυρώσεις" κατά της Κίνας, στο πλαίσιο ενός αρκετά επικίνδυνου εμπορικού πολέμου τον οποίο έχει κηρύξει ο επικεφαλής του αμερικανικού κράτους.

Τελευταίοθύμα αυτής της πολιτικής είναι η Τουρκία, με την υιοθέτηση υψηλότατων δασμών σε τουρκικά εξαγωγικά προϊόντα. Ο λόγος είναι ότι ο πρόεδρος της Τουρκίας Ταγίπ Ερντογάν έθεσε υπό κατ' οίκον περιορισμό τον Αμερικανό πάστορα Andrew Brunson, κατηγορώντας τον για κατασκοπεία και αρνούμενος επαναλαμβανόμενες εκκλήσεις από την πλευρά του Τραμπ για απελευθέρωσή του και επιστροφή του στις ΗΠΑ. Η Ουάσινγκτον επέβαλε κυρώσεις σε δύο Τούρκους υπουργούς, με την κατηγορία της παραβίασης - εκ μέρους τους - ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Μέχριστιγμής, τα μέτρα του Τραμπ έχουν ενισχύσει έτι περαιτέρω την επιθετική ρητορική του Ερντογάν. Σε πρόσφατη συγκέντρωση υποστηρικτών του, ο πρόεδρος της Τουρκίας σημείωσε ότι η χώρα του "απειλείται διά μέσου της οικονομίας, των κυρώσεων, του συναλλάγματος, των επιτοκίων και του πληθωρισμού". Αυτό το οποίο λαμβάνει χώρα είναι, σύμφωνα με τον ίδιο, "απόπειρα οικονομικού πραξικοπήματος... Τους λέμε ότι βλέπουμε το παιχνίδι που παίζουν και τους προκαλούμε", είπε ο επικεφαλής του τουρκικού κράτους.

Μπορείο Τραμπ να νιώθει δικαιωμένος από όσα συμβαίνουν στην Τουρκία. Η οικονομία

συρρικνώνεται. Το κλίμα στους κύκλους της αγοράς και των επενδυτών χειροτερεύει, ο λαός αρχίζει να γογγύζει, το νόμισμα χάνει συνεχώς αξία.

Για την Ευρώπη, ωστόσο και ειδικά για την Γερμανία, οι κυρώσεις δεν είναι μόνον ο χειρότερος δυνατός τρόπος να αντιμετωπίσουν έναν σημαντικό σύμμαχό τους στο πλαίσιο του ΝΑΤΟ - και ειδικά έναν σύμμαχο με τόσο μεγάλη εμπλοκή στη Συρία. Αποτελούν και κίνδυνο βύθισης της Τουρκίας στην αστάθεια, οδηγώντας την εγγύτερα σε Ρωσία και Ιράν. Μια τέτοια κίνηση της Άγκυρας είναι κάτι το οποίο "τρέμει" το Βερολίνο για σειρά λόγων.

Πρώτον, η καγκελάρια Άνγκελα Μέρκελ έχει ανάγκη να δει την Τουρκία να παραμένει πιστή στη συμφωνία με την ΕΕ για το προσφυγικό, με αντάλλαγμα οικονομική ενίσχυση από πλευράς Βρυξελλών. Είναι δύσκολο να προβλέψει κανείς τι θα γινόταν σε αντίθετη περίπτωση. Το τελευταίο πράγμα που επιθυμεί αυτή τη στιγμή η Γερμανία είναι νέες ροές προσφύγων από την Τουρκία προς την Ευρώπη. Πρόκειται για καθαρό ζήτημα συμφερόντων.

Δεύτερον, ενώ η Μέρκελ βρίσκεται σε προσωπικό επίπεδο σε σχετικά καλό επίπεδο σχέσεων με τον Ερντογάν, έχοντας ανάγκη τη συνεργασία σε ζητήματα προσφυγικού και μετανάστευσης, άλλοι πολιτικοί ηγέτες στο Βερολίνο ασκούν τακτικά σκληρή κριτική στην καταστολή που ασκεί ο Ερντογάν στα μέσα ενημέρωσης, στη Δικαιοσύνη, στην κοινωνία των πολιτών και σε ακτιβιστές για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Αντί της επιβολής κυρώσεων, η Γερμανία έχει επιλέξει την άσκηση σφοδρής διπλωματικής και πολιτικής πίεσης στον Τούρκο πρόεδρο. Ο Ερντογάν, από την άλλη, έχει στρέψει αρκετές φορές τα βέλη του κατά της Γερμανίας, κατηγορώντας την για "φασιστικές πράξεις" που θυμίζουν την εποχή που οι ναζί κυριαρχούσαν στο Βερολίνο, μετά την απαγόρευση - το 2017 - πολιτικών συγκεντρώσεων υπέρ του "ΝΑΙ" στο δημοψήφισμα για την μετατροπή της Τουρκίας σε προεδρική δημοκρατία μεταξύ των άνω του 1,5 εκατομμυρίων Τούρκων που ζουν σε γερμανικό έδαφος.

Σχόλια αυτού του τύπου προκάλεσαν κατακραυγή στη Γερμανία, ωστόσο η κυβέρνηση κράτησε ανοικτά όλα τα διπλωματικά "κανάλια", διατηρώντας παράλληλα την πολιτική πίεση προς την Άγκυρα. Αυτή η στάση ανταμείφθηκε. Ο Meşale Tolu, Γερμανός πολίτης τουρκικής καταγωγής, απελευθερώθηκε από τις τουρκικές φυλακές. Το ίδιο συνέβη και με τον Taner Kiliç, ακτιβιστή για τα ανθρώπινα δικαιώματα και μέλος της Διεθνούς Αμνηστίας.

Τρίτον, παρά τον ρόλο της Τουρκίας στη Συρία και την βελτίωση των σχέσεών της με τη Ρωσία, η Άγκυρα παραμένει ένας σημαντικός νατοϊκός εταίρος. Δεν είναι μόνον το γεγονός ότι το ΝΑΤΟ έχει μια στρατηγικής σημασίας στρατιωτική βάση στο Ιντσιρλίκ, που αποτελεί κόμβο για τη μάχη ενάντια στο "Ισλαμικό Κράτος" στο Ιράκ και τη Συρία. Είναι και η κομβική γεωστρατηγική τοποθέτηση της χώρας. Ο Ερντογάν αναμφισβήτητα μπορεί να εκμεταλλεύεται αυτή τη σχέση. Και παρά τα παράπονα στις ιδιωτικές συνομιλίες των ηγετών στις συνόδους του ΝΑΤΟ στις Βρυξέλλες για το πώς ο πρόεδρος της Τουρκίας φαλκιδεύει το κράτος δικαίου και αποστρατεύει ικανούς αξιωματικούς και προσωπικό, οι δύο πλευρές μοιάζουν να χρειάζονται η μία την άλλη.

Αντιδρώντας στην ταχεία επιδείνωση της πορείας της τουρκικής οικονομίας και στην αντιπαράθεση

Ουάσινγκτον και Άγκυρας, Γερμανοί πολιτικοί (και όχι η Μέρκελ) σημείωσαν ότι τόσο το Βερολίνο όσο και η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν πρέπει να απομονώσουν την Τουρκία. "Η Τουρκία είναι ένας εταίρος στο NATO τον οποίο δεν μπορούμε να αγνοήσουμε. Είναι προς το συμφέρον όλων η Τουρκία να παραμείνει οικονομικά σταθερή και η τωρινή αναταραχή γύρω από το νόμισμά της να αποτελέσει παρελθόν", ανέφερε η Andrea Nahles, ηγέτιδα των Γερμανών Σοσιαλδημοκρατών, οι οποίοι συγκυβερνούν, ως ελάσσων εταίρος, με την συντηρητική παράταξη της κ. Μέρκελ. Το Βερολίνο καλεί επίσης την Άγκυρα να δεχθεί πακέτο βοήθειας από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για την οικονομία της, κάτι ωστόσο που θα έπληττε την υπερηφάνεια του Ερντογάν.

Τελικώς, ο Ερντογάν, ο οποίος αναμένεται να επισκεφθεί τη Γερμανία τον Σεπτέμβριο, ίσως θα πρέπει να λάβει σκληρές για τον ίδιο αποφάσεις, οι οποίες θα σημαίνουν αλλαγή πορείας σε σειρά τομέων, σε πολιτικό, κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Όπως έχουν σήμερα τα πράγματα, η οικονομία της Τουρκίας είναι σε πολύ μεγάλο βαθμό εξαρτημένη από την Ευρώπη - και ειδικότερα από τη Γερμανία. Πιθανόν οι αμερικανικές κυρώσεις να αποτελέσουν το μέσον ώστε οι Ευρωπαίοι να έχουν την ευκαιρία, με τον καιρό, να οδηγήσουν την Τουρκία πίσω στις ευρωπαϊκές "ράγες" του κράτους δικαίου, της ανεξαρτησίας της Δικαιοσύνης, των ελεύθερων και αναπτυσσόμενων μέσων ενημέρωσης. Ωστόσο, για να γίνει κάτι τέτοιο, θα πρέπει ο Ερντογάν να κάνει την πρώτη κίνηση, αλλά και να μετρήσει το κόστος.

Μπορείτε να δείτε το άρθρο στο σύνδεσμο: <http://carnegieeurope.eu/strategiceurope/77079?lang=en>

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](#)